

SOCIALE PSYCHIATRIE

Vakblad sociaal psychiatrische verpleegkunde

FEBRUARI 2022 · JAARGANG 41 · NUMMER 138

SP



Horen met de ogen, spreken met de handen
Rosalie Bakker, Carmine Janssen

Sterker dan kracht alleen *Cindy Ziegerink*

Bijt maar even op je tanden
Kim de Kruiff-Bakker, Gelke Boontje

Vossen en egels *MA Marco Dols*

Bemoelzorg versus Autonomie
Berry Koelman, Bregine Romkes

Aandacht voor cliënt én systeem, dat kun je niet
alleen *Elisabeth Nicolaij, Arie Pater*

“**Nu kan ik verder- de echte verhalen van Nu Niet Zwanger**” Hans Schleiffert
Uitgegeven door GGD GHOR via Uitgeverij Growing Stories Hilversum ISBN 978
94 930890 82 prijs 2,00 euro + verzendkosten (of te downloaden).



Een ontwricht leven waarin drugs en een kinderwens hand in hand gaan. Een jong meisje die zwanger is geraakt na een one night stand en waarvan de Kaapverdiaanse ouders nog niet weten dat ze zwanger is. De moeder van het meisje wil, nadat ze er achter is gekomen, dat ze de zwangerschap afbreekt of anders het kind afstaat voor adoptie. Een andere moeder die al twee keer een ongeplande maar wel gewenst kind op de wereld zet maar vanwege haar GGZ-problematiek geen anticonceptie wil vanwege de hormonale invloed op haar stemmingsproblematiek. Een volgend kind op komst?

Het is een willekeurige greep uit de 21 verhalen die door de auteur zijn opgetekend op basis van de ervaringen van de hulpverleners (in het project inhoudelijke coördinatoren genoemd) van het landelijk project **Nu Niet Zwanger**. De verwijzing vindt meestal plaats door een huisarts of gynaecoloog. Het boek is bedoeld voor professionals en cliënten om uit te leggen wat het project inhoudt en hoe er binnen het project gewerkt wordt. Het project Nu Niet Zwanger wil vrouwen helpen om bewust na te denken over hun kinderwens waardoor ze niet onbedoeld zwanger raken. Het gaat daarbij niet om het gesprek te starten over anticonceptie, zegt een van de verpleegkundigen, maar het praten over de wens om een kind te krijgen. Of niet. Zoals Eva, 17 jaar oud, die in de crisisopvang verblijft, verslaafd is geweest aan drugs en de jongens (dealers) nu nog in natura moet terugbetalen voor de schuld die ze bij hen heeft opgebouwd. Tijdens het eerste gesprek geeft ze aan dat ze doodsbang is om zwanger te raken. Wat in alle verhalen naar voren komt is de onbevangen en open houding waarmee de

coördinatoren de vrouwen tegemoet treden. Het is ze te doen om de vrouwen na te laten denken wat gegeven de omstandigheden voor hen zelf de beste optie is. Het kost vaak moeite om met ze in contact te komen en nog moeilijker om het contact vast te houden. Het raakt de coördinatoren zichtbaar wanneer het contact stukt, onheil dreigt en uiteindelijk de opluchting wanneer de vrouw toch weer het contact opzoekt. Niet omdat ze de vrouwen willen pushen, maar wel om ze bij te staan bij het maken van hun keuze en hen helpen na te denken of ze het moment geschikt achten om een kind op de wereld te zetten.

Vanuit hun persoonlijke betrokkenheid en een vanuit presentie begeven de coördinatoren zich als een pitbull in de systeemwereld van de gezondheidszorg waarin alles schijnbaar goed is geregeld. Maar wat gebeurt er wanneer een vrouw geen contact met de huisarts durft op te nemen, de gynaecoloog een man blijkt te zijn en de vrouw met een trauma van een verkrachtig rondloopt? Of de vrouw volgens de arts niet toe is aan een bepaalde vorm van anticonceptie en de vrouw het dan maar af laat weten? Juist dan blijkt de rol van Nu Niet Zwanger essentieel. Enerzijds om de vrouw bij te staan in het nadenken over de beste optie en anderzijds om een weg te banen in de medische wereld en ze desnoods tot in de behandelkamer bij te staan. Het is ontluisterend om te lezen hoe weinig de vrouwen soms op de hoogte zijn van de verschillende vormen van anticonceptie en welke vooroordelen er bij hen leven over het gebruik van anticonceptie op zich.

Ooit, en dat is nog niet eens zo lang geleden, begon Connie Rijlaarsdam zich het lot van vrouwen aan te trekken die de kennis over anticonceptie ontberen, zwanger raakten op een moment waarop het niet gepland was, zelf nauwelijks fysiek in staat waren om een zwangerschap te voldragen of tijdens hun werk als sekswerker ineens zwanger bleken te zijn en hun kop het liefst in het zand staken. Ze trok zich hun lot aan, verbaasde zich erover dat hulpverleners dit lieten gebeuren en werd daarmee de grondlegger van Nu Niet Zwanger. Het is ontroerend om te lezen hoe Connie als coördinator contact heeft met Esmee, en achteraf inzag dat ze meer voor Esmee had kunnen doen. Het zegt iets over de houding van de coördinatoren van het project: ze willen het niet alleen goed doen, maar ook het goede doen.

Het is tekenend voor haar en de andere coördinatoren wat ze tegenkomen wanneer ze wél het gesprek over de kinderwens, seksualiteit en anticonceptie

durven aan te gaan, namelijk dat de afloop en beloop niet te voorspellen zijn en dat ze voortdurend meebewegen in het roerige en soms complexe leven van de vrouwen. Zodat ze de juiste beslissing nemen en de daarbij passende zorg geregeld wordt. En plaatsvervangend trots op ze zijn wanneer de beslissing genomen wordt. Zoals Eva die uiteindelijk de keuze maakt om een Implanon (anticonceptiestaafje in de arm) te laten plaatsen om een zwangerschap te voorkomen. *”Helemaal doorweekt komt Eva precies op tijd aangefietst vanaf de locatie waar ze verblijft, ruim vijftien kilometer verderop. Als ik haar zie aankomen, krijg ik (coördinator Nu Niet Zwanger) de tranen in de ogen. Wat doet ze dit toch ongelofelijk goed.* En wat heeft Eva geboft met zo'n hulpverlener!

Gerard Lohuis

*Bron: Sociale Psychiatrie
Vakblad Sociaal Psychiatrische Verpleegkunde
Februari 2022 – Jaargang 41 – Nummer 138 –
Pagina 55 – 56*